

Jelentős segítséget nyújt a kisipari szövetkezetek munkájához a Népi Ellenőrzési Bizottság vizsgálata

Aktívaülés Szegeden

Szombaton délelőtt Szegeden a Kálvin téri partházban aktívaülésen vitatták meg a kisipari szövetkezetek vezetői a Csongrád megyei Népi Ellenőrzési Bizottságnak a szövetkezetekben és a KISZÖV-nél tartott vizsgálatainak tapasztalatait. Az értekezleten megjelent és felosztalt Kardos János, az MSZMP Csongrád megyei bizottsága ipari osztályának vezetője, dr. Jancsó György, az OKISZ revíziós osztályának vezetője, Kardos János megnyitásával után Balázs Lajos, a Csongrád megyei Népi Ellenőrzési Bizottság elnöke mondott beszámolót.

A beszámoló a bevezetőben foglalkozott az ellenőrzési tevékenység jelentőségével, a népi ellenőrzés intézményével, a korábbi ellenőrzések formáival, majd elmondotta, hogy a Csongrád megyei Népi Ellenőrzési Bizottság több bejelentés alapján vizsgálatot szervezett és folytatott a KISZÖV-nél és 18 szegedi kisipari termelőszövetkezetben.

Ezután a kisipari szövetkezetekben tapasztalható fejlődésről beszélt, majd részletesen foglalkozott a szövetkezetekben tapasztalható termelési fogyatékoságokkal, a selejtt, a bérköltség alakulásával. A többi között elmondotta, hogy a Szegedi Bőröndös Kisipari Szövetkezetnél visszatérő jelenség a pénzügyi fegyelem megsértése.

Nem számoltatták el a dolgozókat a kiadott anyaggal.

A Szegedi Építőipari Ktsz-nél is az anyaggyártók hiányosságok a műszaki vezetés hibájából fakadnak. Részletesen beszélt a Felszabadulás Asztalos Ktsz-ben tapasztalt hibákról, ami miatt

végül is az elnököt le kellett váltani beosztásából. Elismeréssel nyilatkozott a beszámoló a Szegedi Elektromos Vasipari és Szolgáltató Ktsz elnökéről, aki határozottan intézkedett, ha hibát tapasztalt valamelyik szövetkezet tag munkájában. Hangsúlyozta, hogy a népi ellenőrzési bizottság vizsgálataival arra törekedett, hogy segítséget nyújtson a szövetkezeteknek, a KISZÖV-nek, a társadalmi tulajdon védelmében, a meglévő hibák kiküszöbölésében.

A beszámolót vita követte, amelyben tízenegyen szóltak fel. Elsőnek Krajčík András, a Szegedi Cipőipari Szövetkezet elnöke emelkedett szólásra. Elmondotta, hogy alaposan tanulmányozni kell a népi ellenőrzés vizsgálatának tapasztalatait, meg kell szilárdítani az ellenőrzést. Külön kiemelte, hogy

a KISZÖV választott vezetősége a jövőben, felhasználva a vizsgálat során szerzett tapasztalatokat, igyekszik megjavítani tevékenységét.

A szövetkezeti mozgalom problémáiról szólva ezután arról beszélt, hogy egy időben liberális álláspontot foglaltak el a ktsz-ek elnökei abból a megfontolásból, hogy ne büntessék a szövetkezeti tagokat, ha hibát követnek el.

Fekete László, a Vegyi Ktsz elnöke a nyersanyag-rendelés jelenlegi módját kifogásolta. A Szegedi Szerzőkönyvtár Ktsz elnöke arról beszélt, hogy a tervszervezés zavarja a szövetkezet nyersanyagellátását. A nagykereskedelmi vállalat például egyszerre nagy mennyiségű redőnylécet kap.

Ezt nem tudja mind felvásárolni a szövetkezet, ellenben a lakosság, főleg a falusiak megvásárolják kerítéslecek. És mire a szövetkezetnek a terv szerint szükség volna redőnylécra, már nem kaphat.

A szegedi pártbizottság ipari osztályának munkatársa, Kispál Jenő hozzászólásában hangsúlyozta a falkénál történt jelentős fejlődést és részletesen foglalkozott a még tapasztalható hiányosságokkal. A társadalmi tulajdon védelmében nagyjelentőséggel bír — mondotta — a gépek karbantartása, javítása. Sajnos, ma még a szegedi szövetkezetekben sűrűn előfordul, hogy

hetekig, hónapokig nem tisztogatják a gépeket, s nem javítják meg a kisebb hibákat, amelyből később nagyobb baj származik.

Vitába szállt a Cipész Ktsz elnöke által elmondott nézetek és hangsúlyozta, milyen nagy kár származott a szövetkezeteknek, embereknek, hogy nem figyelemztették őket időben és nem vonták őket felelősségre a kezdet kezdetén. A Vasipari Ktsz-nél például négy embert kellett bíróság elé állítani, tízenöt pedig fegyelmi úton vontak felelősségre, akik előbb a szövetkezet vezetőség megalkuvása miatt, saját maguknak készítették disznópörzslő-gépet, később már sorozatba gyártották a lámpaszállárokat, amelyeket a Bizomnyi Áruházban értékesítettek.

Rozsnyai Mihály, a hódmezővásárhelyi Népi Ellenőrzési Bizottság elnöke a KISZÖV munkájának több fogyatékoságára hívta fel a figyelmet. Ezután Gábor József, a Felszabadulás Asztalos Kisipari Szövetkezet főkönyvelője, a KISZÖV korábbi dolgozója, majd Horváth Sándor, a KISZÖV elnöke emelkedett szólásra. A többi között arról beszélt, hogy

a népi ellenőrzési bizottság vizsgálata nagy segítséget nyújt a KISZÖV munkájának megjavításához.

Dr. Jancsó György is arról beszélt, hogy a NEB vizsgálata hasznos és igen tárgyilagos volt.

A felszólalásokra Balázs Lajos, a Népi Ellenőrzési Bizottság elnöke válaszolt, majd az ankét Kardos János, az MSZMP Csongrád megyei bizottsága ipari osztálya vezetőjének zárszavával ért véget.

Megállapodtak az elnökök tagjai abban is, hogy tovább folytatják az országgyűlési képviselők beszámolóinak rendezését. Ed-dig Zákányzéken, Kiskundorozsmán, Öttömösön, Mórahalmon, Szatmáron és Tápén ismertették választóik előtt az országgyűlés munkáját a képviselők, most felkéri őket a Hazafias Népfőnt járási elnöksége, hogy működési területüknek megfelelő további községekben is számoljanak be.

Ugyancsak a következő hetek programjába tartozik a községek 1962. évi fejlesztési tervének ismertetése is. Itt, azt a célt tűzte ki a járási elnökség, hogy az eddigi jó tapasztalatok szerint társadalmi munkafelajánlásokkal egészítsék ki a helyi tanácsok terveit. Ha-

sonló lelkesedést kérnek a jövő évi feladatok megsegítésére is, mint az idén. 1961. őszén ugyanis minden eddiginél jobban fellendültek a társadalmi munkatevékenységek. A Hazafias Népfőnt megyei elnöksége és a Csongrád megyei tanács végrehajtó bizottsága felhívása nyomán széleskörű verseny bontakozott ki a községek között: hol végeznek a legnagyobb értékű társadalmi munkát a község érdekében. A két szerv jelentős jutalmakat — három kategóriában 100, 75 és 50 ezer forintot — tűzött ki a legjobb eredményt elérő községek lakossága részére. A jövő esztendőben is hasonló jutalmat osztanak, s ez is serkenti a szegedi járás és Csongrád megye községeinek népfőntaktivitását.

A dorozsmai PIROS CSÍKOS POHÁRRÓL

Régi levelezőnk, a Falmegvárban dolgozó Baráth János elvtárs nemrégiben a dorozsmai cigányéletéről tudósított bennünket, s furcsa jelenségekre hívta fel a figyelmünket. E levél nyomán nekünk körül Kiskundorozsmán Turai Zoltán elvtárs, az MSZMP szegedi járási pártbizottságának osztályvezetőjével.

A sötétedő őszi délutánban szinte nagyvárosiasan világítanak a mozi neonbélái. Van is érdeklődés, sorbaállnak a pénztárnál. Jegyet váltanak a faluszéli cigánytelepről érkezettek is. Figyeljük őket. Valamennyien kétförintos jegyet váltanak, s a mozi első két sorába kapnak helyet. Megszólítunk egy cigány kislányt:

— Mindig ide váltasz jegyet?

— Ide.

— Nem lenne jobb a hátsóbb sorokból nézni az előadást?

Kisvártatva szemlélítve feleli:

— Nekem nem adnak máshova.

— Miért?

De erre már a beszélgetésre figyelmes lett, körülálló közönségek közül felel egy nyelvez asszony:

— Hát nem látja, hogy »újmagyarok«? ... Maga talán szívesen ülne melléjük?

Most nincs értelme a vitának, inkább kilépjünk a mozi előcsarnokából az utcára. Egy 25—30 év körüli cigánylegény is mozijegyet tart a kezében.

— Maga is az első sorban ül?

— Igen.

— Hát aztán miért?

— Nem szeretek hátrább ülni.

— Próbálta már a hátsó sorokból nézni a filmet?

Vállalt vonogatja, látszik rajta, zavarják a beszédében az ott ácsorgók. Arrébb hívjuk néhány lépéssel, s megmondjuk, kik vagyunk, beszéljen öszintén.

— Nem engednek, kérem, bennünket cigányokat máshova ülni a moziban, csak az első két sorba — fakad ki. — Vasárnap este meg egyáltalán nem adnak jegyet.

— S nem szolt még egyikük sem ellene?

— Hiába szólunk, valami rendeletre hivatkoznak. Felöltöztünk szépen, rendesen, tisztán, mert van nekem rendes ruhám is, nem csak ez, amiben a munkából jövök, s akartunk jobb helyre ülni, de akkor sem hagyták. Akadt, aki megkérte egy nem cigány ismerőst, hogy váltson neki drágább jegyet. Amikor azonban be akart lépni, a jegyszedő összetépte a jegyet.

— S maga hol dolgozik?

— A József Attila Tsz tagja vagyok, ilyenkor igyekszem hazafelé, de a 7 óras előadásra még visszajövök a moziba. Mert mi is szeretjük a jó filmeket, és a tsz-ben televíziót is szoktunk nézni.

— Jöjjön velünk, ott a vendéglőben nyugodtabban beszélgethetnénk.

— Oda nem megyek kérem, ott a »Fényesben« ugyem szolgálnak ki engem. Hanem ha akarják, a »cigánykocsmában« találkozhatnánk.

★

A községbeli cigányok valóban csak az első két sorban szabad ülniük? — kérdezzük kissé később Tari Vincénél, a kiskundorozsmai mozi üzemvezetőjével.

— Higgyék el, elvtársak, nem lehet ezt másként megoldani, mert olyan sok köztük a mosdatlan, piszkos, hogy nem ültethetjük a mozi közönsége közé.

— Akkor nem aszerint kellene inkább szétválasztani a közönséget, hogy ki jön tisztán, ki jön mocskosan? S nem pedig úgy, hogy cigány, vagy nem cigány?

— Nem megy ez így... — határozatlankodik válaszával Tari Vincénél. — Onnan jönnek mind a putrikból, mind piszkosak, meg aztán a viselkedni sem tudnak ren-

desen, sok bajunk volt már velük...

— Dehát ki találta ki ezt az egészet?

— Rendeletet kaptunk rá.

— Kitalál? S megmutatná-e róla az írást?

— Hát, tudják, írás az nincs, csak úgy szóban figyelemztették... Hát értik, nem?

— És az elvtársnő helyesli, jó megoldásnak találja ezt az intézkedést?

Nem kapunk határozott választ, csak az előbbi »érvek« körül topog a beszélgetés.

★

Italtolt — hirdeti a felirat a Tolbuhin utcai földművelőszövetkezeti kocsmahelyiség bejárata fölött. Ezt nevezzük a községben cigánykocsmának, mert ide járnak a falu cigánylakosai. A söntéspultos, nem túl nagy helyiség eléggé látogatott. Az ajtó melletti asztalnál két férfi ül, szemmel láthatóan cigányok, bár egyikük arca világosabb.

Hétköznapi munkaruha rajtuk, de rendes, nem piszkosabb, mint bárki másé, aki munkából tart hazafelé. Mindkettőjük arca frissen borotvált, mosdott. Söröznek. Amint emelkedik a söröskorsót, az oldalán hosszabban jó kétujjnyi vastag vörös csik tűnik szembe.

— Miféle festék az a poháron? — szólítjuk meg egyiküket.

— Nekünk csak ilyenben adnak — hangzik kissé zavartan a válasz.

— Mi az, hogy »nekünk«?

Kiknek? — kérdezzük, bár egyre világosabb, hogy miről van szó.

— Hát nézzenek körül.

Akiknek ilyen pohár van a kezében, az mind cigány.

Lőrinc János, az italtolt vezetője nevetve mondja:

— Nem megy ez másként, kérem. Olyan piszkosok ezek a cigánytelepiek, hogy meg kell jelölnöm a poharat, amiből inni adunk nekik.

— De ki találta ki ezt?

— En, kérem... Vagyis hogy mi... Szóval bevezettük...

Egyre határozatlanabb a válasz, amint látja rosszslasunkat. S magyarázni kezdi:

— Ha látnák, hogy milyen piszkosan jön néme-lyük. Az asszonyok még bagót is rágnak. Hogyan ad-jak nekik ugyanabból a pohárból, mint a magyaroknak?

— Először is, ha mindenki tisztességesen elmos-sák, akkor nincs ez a probléma. Piszkos, mocskos embert viszont nem kell kiszolgálni akár cigány, akár nem cigány.

— Kérem, a vendégek kívánták így... Elmaradna-nak — s szétárja a karját, úgy mondja, mintegy bocsá-natkérő mosollyal — az üzlet az első...

— S ez a két ember itt — mutatunk az asztalnál ülő előbbi két férfire — nem elég tiszták, rendesek?

— Ó, kérem, ha mind-egyikük olyan volna, mint a Matyiék...

— De mégis jelölt pohár-ból adott nekik is.

Lőrinc János visszasiét a pult mögé, sürgős dolga akadt. A helyiség lassan megtelik, újabbak és újab-bak érkeznek. A söntéspult oldalánál négyen-öten — gépállomásiak lehetnek — olajos, piszkos munkaruhá-ban, még átöltözés előtt ug-rottak be ide. Poharukon nincs ott a vörös csik. Köz-ben megjön új fiatal bara-tunk is, akivel a mozinál ismerkedtünk össze.

— Legyen szíves három nagyfröccsöt — kérjük a kocsmáros, és már gyöngyö-zik is a söntéspulton a há-rosm pohár ital. Természe-ten jelöletlen pohárban. Az egyiket új ismerősünknek nyújtjuk. A szemek ránk-szegedződnek, a legény elfo-gadja az italt, koccintunk, iszik. Pillanatnyi csönd a helyiségben. Senki sem szól, de meghökkenő számukra a jelenet. Aztán egy munka-

ruhás férfi lép hozzánk, mint később nevét is megtudjuk, Fekete István, a dorozsmai szövetgyárból.

— Nem olyan egyszerű dolog ez, elvtársak — mondja, s hangján érződik a megfontolt komolyság.

— Sok közöttük még az elma-radott. Látogassanak el egy-szer a putrijukba. Persze, nem vehetjük őket egy ka-lap alá, de lassú, nagyon lassú a fejlődés.

Egyre élénkebb lesz a beszélgetés, egyre többen kapcsolódnak bele. Kiderül, hogy az asztalnál ülő két cigány férfi Szegeden dolgo-zik: az egyikük a NIVO játékkészítő szövetkezetben, a másikuk az újszegedi ker-tészetben. Még egy cigány férfi kapcsolódik a beszél-getésbe, aki ugyancsak a kertészetben dolgozik. Szé-gyvelik ezt a megkülönböz-tetést.

— En dicséretet, jutalmat is kaptam az üzemben — mondja a NIVO játékkészítő szövetkezetben dolgozó férfi.

— Mondtam azt is, hogy itt milyen megkülönböztetés-ben, kitaszítottasban van részünk, de csak nevettek rajtam, nem hitték. Azt mondták, hogy ilyen nincs a népi demokráciában.

S amint sorjáznak a sza-vak, sok-sok probléma buk-kan elő.

Kiderül az is, hogy ők is többet, jóval többet tehet-nének saját maguk megbé-csültetésére. Sokan dolgoz-kan már különféle helye-ken, de még mindig akad munkakerülő. S tanulhat-nának is munkaidő után többen, mint ahányan már nekvágtak ennek.

— Nem kell ezeket fél-teni — hangoskodik tele-szájjal nevetve egy magas férfi, a kocsmá közepére állva. — Ilyenek ezek, nem jönnének be a községbe se lakni, jobban érzik magu-kat a putrikban, úgy, ahogy mindig is éltek.

— S maga például mit tett, hogy ne így legyen?

Meghökken.

— Hát mit tettem volna?... ★

Igen, felvetődik a kérdés Dorozsma község vezetőihez intézve is, hogy mit tettek. Mit tettek, hogy változzék, forduljon az élet, a cigányok élete is, ahogyan az szocialista társadalmunk-hoz illő.

Az igazságnak tartozunk azzal, hogy a község veze-tősége tett, meghozza nem is keveset ennek érdekében. Tudomásunk van róla, hogy a rászorulóknak, különösen az iskolás korból kerülő ci-gány gyermekeknek ruhafé-lét, cipőt is juttatott telje-sen díjmentesen. Annak ide-jén igen szép és dicséretes kezdeményezés volt a do-rozsmai cigányiskola meg-nyitása is. Ma azonban ez is túlhaladott intézmény, a mai kor már nem ilyet kíván.

Nincs szükség arra, hogy akár a jószándéktól vezet-tetve is, elkülönítsük a ci-gánygyerekeket. Hogy ellen-zik többen a szülők közül a cigányiskola összevonását a másikkal? Lehet, sőt tud-juk, hogy így van. De sokan elő is segítenek ennek és a ci-gányokkal kapcsolatos egyé-b más problémáknak a felszá-molását. Minden egészséges javaslatnak helyt adunk la-punkban.

Örülnénk, ha a község ve-zetői is választ adnának ar-ra, vajon tudomásuk van-e mindarról, amit e riport-tunkban felvetettünk. Vajon e megkülönböztetéseket he-lyes, egyedül helyes mód-szernek találják-e a kétség-telenül meglévő problémák megoldására?

Lőkös Zoltán

A pártvezetőségválasztó taggyűlés tisztelőre befejezte évi tervét a Szegedi Ingatlankezelő Vállalat

A Szegedi Ingatlankezelő Vállalat a pártvezetőség újrávalásztó taggyűlése tisztelőre teljesítette vállalását, befejezte 1961. évi tervét. E vállalat teljesítését akkor lehet igazán értékelni, ha megnézzük a tervszámokat. A Szegedi Ingatlankezelő Vállalat dolgozói ugyanis eddig 12 millió forint értékben végeztek lakóházfelújítást és karbantartást.

A vállalat sikeres teljesítése után az üzem dolgozói elhatározták, hogy az év hátralevő részében éves tervüket egymillió 725 ezer forinttal túlteljesítik, s ebből az összegből mintegy másfélmillió forint értékben lakóházfelújítást és karbantartást végeznek. A fennmaradó mintegy 250 ezer forint értékben saját rezsisben felépítik a vállalat faszárító helyiségeit.

Békegyűléseket, képviselői beszámolókat rendeznek, ismertetik a községfejlesztési terveket, fejlesztik a társadalmi munkaakciókat a járásban

Ülést tartott a Hazafias Népfőnt szegedi járási elnöksége

Tegnap délelőtt ülést tartott a Hazafias Népfőnt Szeged járási elnöksége. Először Kistelek népfőnt-mozgalmának helyzetét vi-tatták meg, s az elnökség javasolta a községi népfőnt-bizottságnak, hogy tagjai még közvetlenebb kapcsola-tot teremtsenek a lakossá-gal, mozgalmi úton is segí-tsek az őszi mezőgazdasági munkák időbeni elvégzését.

Novemberben összevont járási békeaktivitást ren-deznek. A tájékoztatást itt központi előadó tartja, s a résztvevők ezt követően va-lamennyi községben béke-gyűléseket tartanak, s ki-sebb összejevöteleken a kö-zetek lakosságával is meg-beszélik a Szovjetunió Kom-munista Pártja XXII. kong-resszusának tanulságait, to-vábbá az időszerű nemzet-közi eseményeket.

Megállapodtak az elnök-ség tagjai abban is, hogy tovább folytatják az or-szágyűlési képviselők be-számolóinak rendezését. Ed-dig Zákányzéken, Kiskun-dorozsmán, Öttömösön, Mórahalmon, Szatmáron és Tápén ismertették választóik előtt az országgyűlés mun-káját a képviselők, most fel-kéri őket a Hazafias Népfőnt járási elnöksége, hogy működési területüknek meg-felelő további községekben is számoljanak be.

Ugyancsak a következő hetek programjába tartozik a községek 1962. évi fejlesztési tervének ismertetése is. Itt, azt a célt tűzte ki a járási elnökség, hogy az eddigi jó tapasztalatok szerint társadalmi munkafelajánlásokkal egészítsék ki a helyi tanácsok terveit. Ha-

sonló lelkesedést kérnek a jövő évi feladatok megsegítésére is, mint az idén. 1961. őszén ugyanis minden eddiginél jobban fellendültek a társadalmi munkatevékenységek. A Hazafias Népfőnt megyei elnöksége és a Csongrád megyei tanács végrehajtó bizottsága felhívása nyomán széleskörű verseny bontakozott ki a községek között: hol végeznek a legnagyobb értékű társadalmi munkát a község érdekében. A két szerv jelentős jutalmakat — három kategóriában 100, 75 és 50 ezer forintot — tűzött ki a legjobb eredményt elérő községek lakossága részére. A jövő esztendőben is hasonló jutalmat osztanak, s ez is serkenti a szegedi járás és Csongrád megye községeinek népfőntaktivitását.